

افسانه های جاده ابریشم

۱۴ دی ۱۳۹۳ ساعت ۱۷:۲۴

درواقع ابریشم نامی است که غربیان براین پارچه لطیف گذاردند درحالیکه خود چینی ها آن را (see) می نامیدند و چادرنشینان آسیای میانه آنرا (sir) و یونانی ها (serica) می خواندند. کتزیاس نویسنده مشهور که یک پزشک یونانی در دربار ایران بود در این خصوص چنین گفته است: می گویند « هندیان شمالی چنان بلندند که برخی از آنها سیزده ضراع قد دارند که از پارچه معروفی به نام (seres) استفاده می کنند »

درواقع ابریشم نامی است که غربیان براین پارچه لطیف گذاردند درحالیکه خود چینی ها آن را (see) می نامیدند و چادرنشینان آسیای میانه آنرا (sir) و یونانی ها (serica) می خواندند. کتزیاس نویسنده مشهور که یک پزشک یونانی در دربار ایران بود در این خصوص چنین گفته است: می گویند « هندیان شمالی چنان بلندند که برخی از آنها سیزده ضراع قد دارند که از پارچه معروفی به نام (seres) استفاده می کنند »

درافسانه ایرانی آمده است که « چین ین یافت » چون ازلب جیحون برفت با فرزندان قوم خویش بسیار بگردید و نسلش زیاد گشت و شهری بنا کرد و بافتن جامه را به مردم آموخت و بعد ازآن ابریشم را کشف کرد. [۱]

روایت دیگری نیزهست که قدمت ابریشم را به سال های قبل می رساند که دراساطیر ایرانی آمده است که جمشید روزنوروز برتخت شاهی نشست و کرم ابریشم و انگور و شراب درزمان او پیدا شد. درزمان فرس قدیم کلمه ابریشم دیده نشد اما وقتی صحبت ازشلوارهای گلدوزی و رنگارنگ و زربافت زمان هخامنشی وماد می شد می توان تصورکرد که پارچه ابریشم بوده است . درزبان پهلوی ابریشم که در زبان کردی که ازقدیمی ترین زبانهای ایرانی است به صورت « اوبریشم » تلفظ می شود.

جاده شاهی که درعهد هخامنشیان بنا شده بود و عامل اساسی درشکوفایی اقتصادی هخامنشی به حساب می آمد بعد ها نام های دیگر به خود گرفت. این جاده به جاده ادویه ، مروارید ، جاده پوست جاده چای نیزمعروف بود . جاده اصلی ابریشم درواقع همان جاده شمالی بوده است ، که خود دوجاده محوری بنام های سین کیانگ وکاشغرداشته که به طرف ودریای خزر و به سمت روسیه و اروپای مرکزی وغربی وگاهی نیزبه سمت هرات ، نیشابور، تهران کنونی و قزوین و همدان می رفته اند.[۲]

جاده ابریشم درگذشته ای نه چندان دور همانند رودی بزرگ ، آسیا را پیوند می داد از شرق ژاپن تاغرب ، حوزه مدیترانه امتداد داشته و شاخه های فرعی آن نواحی شمالی وجنوب این مسیر را حیات فرهنگی واقتصادی می بخشید و قلات ایران سرچشمه اصلی آن بود . جاده ابریشم از تون هوانگ چین شروع و در پناه دیوار بزرگ چین که این کشور را محافظت می کرد می گذشت آغاز این جاده از دو شهر «لوپانگ» و «سپان» که از پایتخت های چین در کنار رودخانه زرد بود شروع ودر جهت غرب به « لانچو» می رسید ودر دون هوانگ «تون هوانگ» به دوشاخه اصلی تقسیم می شد .

دو: شاخه جنوبی

یک: شاخه شمالی

شاخه شمالی: دون هوانگ دا از طریق هامی، تورفان، آق سو، به کاشغر متصل می‌کرد. شاخه جنوبی: دون هوانگ را از طریق میران، ختن، یارکند را به کاشغر متصل می‌کرد، راه کاشغر از سمرقند - بخارا به مرو می‌رسید. همچنین یک راه نیز از محل یارکند در شاخه جنوبی به بلخ و سپس به مرو می‌رفت، این راه از مرو در جهت غرب از نیشابور، سمنان، دامغان، به شهر ری و از ری به ساوه و از همدان به کنگاور، کرمانشاه، قصر شیرین، و تیسفون «در کنار» می‌رسید و از تیسفون این جاده به دو شاخه تقسیم می‌شد: شاخه ای از طریق دورا اورپوس «در مرزسوریه» به پالمیر و از پالمیر به بندرانطاکیه در کنار دریای مدیترانه می‌رسید و شاخه دیگر از طریق «الحضر» به نصیبین و از نصیبین به حران و از حران به کنار دریای مدیترانه می‌رسید. و از آنجا تا یونان و روم ادامه می‌یافت. این راه در شرق نیز به ژاپن ادامه می‌یافت.

۳-۲ نقش جاده ابریشم در تبادل کالا میان ایران و سایر نقاط جهان:

ایرانیان در دوران عمران و آبادی به چین اسب، سنگ یشم، آینه صادر می‌کردند و در مقابل از چین ابریشم و کالاهای زینتی و عطریات وارد می‌کردند. [۳] همچنین آهن، چرم، عاج، منسوجات، انواع ادویه و روغن‌های معطر و سنگهای گرانبها «کهربا، فیروزه، عقیق و لاجورد» از شرق وارد و کالاهایی چون شمش، مفرغ، منسوجات پاپیروس، محصولات سفالین از غرب به سمت شرق می‌رفت. [۴]

علاوه بر این انواع واقسام دستاوردهای طبیعی و صنعتی آسیا از گیاهان طبی و عصاره‌های معطر، قالی، گلیم، جاجیم، مروارید، قیر، باروت، نفت داد و ستد می‌شد. از واردات مورد نیاز و پرمصرف چین می‌توان از وسمه، حنا و روناس برای خانواده‌های سلطنتی و اعیان و اشراف مملکت چین از کرمان به آنجا صادر می‌شد یاد کرد. [۵]

گیرشمن در همین رابطه می‌نویسد: به دنبال نخستین سفرایی که از چین به ایران فرستاد: مو، خیار، پیاز، زعفران به شاهنشاهی آسمانی «چین» ارسال و در آن کشور شروع به کشت شد، و در عوض ایران از چین زردآلو، هلو و بعدها کرم ابریشم وارد کرد. [۶]

محصولات دیگر مانند فولاد، پوست، اشیایی چوبی، پرندگان، برنج، انار، اسب‌های ایرانی، شترهای بابلی به چین فرستاده می‌شد. [۷]

کشورهای مسیر جاده نه تنها کالاهای خود را از این راه صادر می‌کردند، بلکه عادات و آداب و رسوم خود را نیز صادر و به یکدیگر منتقل می‌کردند. و در این رابطه می‌توان به ساخت قنات، کاریز اشاره کرد.

در زمینه عناصر فرهنگی و هنری نیز سبک نقاشی ایرانیان به ویژه نقاشی مانی و پیروانش در چین رواج یافت. [۸] در زمان پارتها شهرهایی بر سر راه جاده ابریشم بودند مثل ری، همدان، تیسفون، سلوکیه، دورا اورپوس، پالمیر، انطاکیه، که دارای شکوه و رونق بسیار شدند و فرهنگ و هنر ایران از این راه مناطق شرق و غرب نفوذ و رواج یافت.

آدرس مطلب:

<https://www.cafetari.kh.com/news/۳۵۱۹۲/ایریشم-جاده-های-افسانه/>